

PROGRAM DOKTORANCKIEJ SZKOŁY LETNIEJ

1. NAZWA:

Demokracja w stanie zagrożenia – analizując doświadczenia polskie i włoskie

2. NAZWA W J. ANG.:

Democracy under Pressure. Rethinking Polish and Italian Experience

3. JĘZYK WYKŁADOWY:

polski, angielski

4. JEDNOSTKA PROWADZĄCA SZKOŁĘ LETNIĄ:

Wydział Prawa i Administracji

5. CELE KSZTAŁCENIA:

Celem szkoły jest analiza i ocena zagrożeń i wyzwań dla demokracji, rządów prawa i praw człowieka w Polsce i we Włoszech w perspektywie europejskiej, łącząca się z ukazaniem historycznego, społeczno-politycznego i kulturowego kontekstu funkcjonowania prawa i ustrojów państwowych.

W toku jedenastu dni zajęć – czterech w Warszawie i siedmiu w Rzymie, w formie m.in. wykładów, seminariów, spotkań z przedstawicielami praktyki prawniczej i politycznej, warsztatów muzealnych i spacerów naukowych – omawiane i dyskutowane będą takie zagadnienia jak: relacje między prawem a polityką; rola sztuki i religii w systemach prawno-politycznych; aksjologia demokracji; międzynarodowy, unijny, krajowy i lokalny wymiar ustroju demokratycznego; rozdzźwięk między teorią a praktyką rządzenia; kryzys demokracji w Polsce i współczesne problemy ustrojowe Włoch.

Szkoła ma charakter interdyscyplinarny, łącząc obszary badawcze i metodologie właściwe m.in. dla nauk prawnych, politycznych, socjologicznych, historycznych, o kulturze i sztuce. Można zakładać, że pozwoli to jej uczestniczkom/uczestnikom, pochodzącym z różnych miejsc Uniwersytetu, spojrzeć na swoje prace badawcze z perspektywy innych środowisk i dyscyplin naukowych i w konsekwencji poszerzyć lub wzbogacić rozważania prowadzone w ramach przygotowywanych rozpraw doktorskich.

6. POZIOM KSZTAŁCENIA ZGODNY Z PRK:

8 PRK

7. ŁĄCZNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ (PO 45 MINUT) I PUNKTÓW ECTS:

63 godziny zajęć + 77 godzin pracy własnej = **120 godzin, 5 ECTS.**

8. EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA SZKOŁY LETNIEJ

Efekty kształcenia	Odniesienie do charakterystyk PRK
WIEDZA	
Doktorant/Doktorantka po ukończeniu szkoły letniej:	
ma pogłębioną wiedzę na temat współczesnych koncepcji państwa, konstytucji, demokracji, rządów prawa, suwerenności, parlamentaryzmu i praw człowieka oraz identyfikuje szczegółowe zagadnienia sporne i dyskusyjne w tym zakresie	P7S_WG, P7S_WK
potrafi zrekonstruować aksjologię demokracji, zgodnie z ustaleniami współczesnej nauki prawa konstytucyjnego	P7S_WG, P7S_WK
zdaje sobie sprawę z wielowymiarowości funkcjonowania prawa i konstytucji – na poziomie tekstu prawnego, doktryny i praktyki stosowania – oraz identyfikuje szczegółowe problemy i dylematy, jakie się z tym wiążą	P7S_WG, P7S_WK
zna szczegółowe pojęcia, zasady, normy i instytucje prawa konstytucyjnego, kluczowe w perspektywie teoretycznoprawnej i prawnoporównawczej	P7S_WG, P7S_WK
dysponuje pogłębioną wiedzą na temat najważniejszych metod i technik interpretacji prawa i konstytucji oraz problemów i dylematów z tym związanych	P7S_WG, P7S_WK
analizuje wpływ czynników pozaprawnych, w tym społecznych i kulturowych, na kształt systemu prawnopolitycznego, w szczególności współczesnych demokracji konstytucyjnych	P7S_WG, P7S_WK
rozumie charakter związków między prawem a innymi dziedzinami i dyscyplinami nauki, zwłaszcza politologią i historią, oraz identyfikuje i szczegółowo analizuje te związki w odniesieniu do konkretnych rozwiązań ustrojowych, zwłaszcza polskich i włoskich	P8S_WG, P8S_WK
rozumie charakter związków między prawem a kulturą, sztuką i religią oraz identyfikuje i szczegółowo analizuje te związki w odniesieniu do konkretnych systemów ustrojowych, zwłaszcza w perspektywie legitymizacji władzy	P8S_WG, P8S_WK
potrafi opisać dynamikę i główne kierunki rozwoju naukowego w obszarze nauk o państwie i prawie	P8S_WG, P8S_WK

ma pogłębioną wiedzę na temat włoskiego systemu konstytucyjnego i włoskich problemów ustrojowych	P7S_WG, P7S_WK
ma szczegółową wiedzę na temat najważniejszych problemów społecznych, politycznych i kulturowych współczesnych Włoch, a także historii Włoch od 1861 roku	P7S_WG, P7S_WK
ma pogłębioną wiedzę na temat Rzymu jako miejsca władzy, zarówno współcześnie, jak i w perspektywie historycznej	P7S_WG, P7S_WK
UMIEJĘTNOŚCI	
Doktorant/Doktorantka po ukończeniu szkoły:	
formułuje własny pogląd we współczesnych sporach dotyczących państwa, konstytucji, demokracji, rządów prawa, suwerenności, parlamentaryzmu i praw człowieka, zwłaszcza w odniesieniu do Polski i Włoch	P8S_UW, P8S_UK
formułuje własne szczegółowe poglądy dotyczące aksjologii demokracji konstytucyjnej, w tym kryteriów jej definiowania i określania jej granic	P8S_UW, P8S_UK
analizuje zróżnicowanie i złożoność współczesnych kultur prawnych i systemów ustrojowych, a także migrację określonych idei konstytucyjnych	P8S_UW, P8S_UK
potrafi prowadzić badania komparatystyczne współczesnych kultur, systemów i instytucji polityczno-prawnych	P8S_UW, P8S_UK
rozumie charakter związków między prawem a innymi dyscyplinami nauki oraz identyfikuje te związki w odniesieniu do poszczególnych problemów ustrojowych	P8S_UW, P8S_UK
potrafi sformułować ustną i pisemną wypowiedź z zakresu prawa konstytucyjnego i ustrojoznawstwa adresowaną do prawników i przedstawicieli innych nauk – zgodnie z rygorami warsztatu naukowego i w atrakcyjny sposób	P8S_UW, P8S_UK
doskonalą umiejętność udziału w dyskusji naukowej na tematy związane z prawem i polityką, w tym umiejętności retoryczne	P7S_UW, P7S_UK
konfrontuje swoje projekty badawcze z przedstawicielami innych środowisk naukowych i poszukuje odniesień do swoich badań naukowych w innych dyscyplinach naukowych, zarówno humanistycznych, jak i społecznych	P8S_UW, P8S_UK
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
Doktorant/Doktorantka po ukończeniu szkoły:	
uznaje znaczenie wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	P8S_KK
jest gotów do krytycznej oceny dorobku naukowego w ramach uprawianej przez siebie dyscypliny	P8S_KK
jest gotów do krytycznej oceny własnych planów naukowych	P8S_KK

9. UZASADNIENIE URUCHOMIENIA SZKOŁY LETNIEJ W ODNIESIENIU DO:

a) GRUPY DOCELOWEJ:

- w odniesieniu do prawników – potrzeba stworzenia możliwości poszerzenia wiedzy *stricte* prawniczej o zagadnienia politycznego, społecznego, historycznego i kulturowego funkcjonowania prawa;
- w odniesieniu do przedstawicieli innych dyscyplin niż prawo – potrzeba stworzenia możliwości poszerzenia wiedzy o wybrane zagadnienia z zakresu prawa publicznego, zwłaszcza konstytucyjnego, oraz ustrojoznawstwa;
- potrzeba stworzenia możliwości przedyskutowania własnych projektów badawczych, w tym założeń lub poszczególnych elementów prac doktorskich, z przedstawicielami innych środowisk i dyscyplin naukowych;
- potrzeba stworzenia możliwości wzbogacenia warsztatu badawczego o nowe metody i narzędzia, prawnicze lub właściwe innym dyscyplinom społecznym i humanistycznym.

b) OFERTY DYDAKTYCZNEJ UW:

Na Uniwersytecie Warszawskim nie istnieje obecnie równie interdyscyplinarny i skoncentrowany w czasie cykl zajęć dotyczących współczesnych problemów ustrojowych Polski i Włoch w perspektywie europejskiej, łączący się ukazaniem społeczno-politycznego, historycznego i kulturowego kontekstu funkcjonowania prawa i ustrojów państwowych.

Uzasadnienie uruchomienia szkoły wynika również z formy planowanych zajęć oraz profilu badawczego i zawodowego zaproszonych do ich prowadzenia osób. Uczestnicy szkoły będą mieli możliwość bezpośredniego udziału w dyskusji z **wybitnymi przedstawicielami zarówno teorii, jak i praktyki prawa i polityki w Polsce i we Włoszech**. Należą do nich m.in. prof. Mirosław Wyrzykowski, sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, dr Hanna Machińska, Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich, prof. Cesare Pinelli, przedstawiciel Włoch w Komisji Weneckiej, czy prof. Gino Scaccia, wieloletni pracownik włoskiego Sądu Konstytucyjnego i wysoki urzędnik ministerialny.

W ramach szkoły odbędą się także **spotkania we włoskim Sądzie Konstytucyjnym, w Izbie Deputowanych i jej Bibliotece oraz w Instytucie Polskim**, z udziałem przedstawicieli tych instytucji. Ważną rolę odgrywać będą również warsztaty w najważniejszych rzymskich **muzeach – Watykańskich i Kapitolińskich** – oraz **zajęcia terenowe** poświęcone problematyce władzy i jej legitymizacji.

Szkoła ma charakter **interdyscyplinarny**, łącząc obszary badawcze i metodologie właściwe m.in. dla nauk prawnych, politycznych, socjologicznych, historycznych, o kulturze i sztuce. Można zakładać, że pozwoli to jej uczestnikom/uczestniczkom, po-

chodzącym z różnych miejsc Uniwersytetu, **spojrzeć na swoje prace badawcze z perspektywy innych środowisk i dyscyplin naukowych** i w konsekwencji poszerzyć lub wzbogacić rozważania prowadzone w ramach przygotowywanych rozpraw doktorskich.

10. WYKAZ PRZEDMIOTÓW PROWADZONYCH W RAMACH SZKOŁY LETNIEJ

Nazwa przedmiotu	Forma zajęć	Efekty kształcenia	Metody dydaktyczne wykorzystywane podczas zajęć
Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu...	konwersatorium, wykład	Doktorant/Doktorantka: <ul style="list-style-type: none"> – analizuje etyczne uwarunkowania prawa i polityki i formułuje własne poglądy w tym zakresie; – zdaje sobie sprawę z zalet podróży w celach naukowych i edukacyjnych oraz związanych z nimi wyzwań i problemów, weryfikuje własne plany i doświadczenia akademickie w tym zakresie. 	Metody charakterystyczne dla konwersatorium (m.in. dyskusja na podstawie lektur) oraz wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).
Państwo i naród włoski – przeszłość i teraźniejszość	konwersatorium, wykład, warsztaty, seminarium	Doktorant_ka: <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje cechy wspólne i różnice w zakresie roli kościoła katolickiego w życiu politycznym w Polsce i we Włoszech w kontekście europejskim; – ma pogłębioną wiedzę na temat historii Włoch po 1861 roku; – ma pogłębioną wiedzę w zakresie współczesnych politycznych, społecznych i gospodarczych uwarunkowań życia Włochów i funkcjonowania państwa włoskiego; – jest gotów do krytycznej oceny własnych planów naukowych oraz projektów badawczych, w tym założeń lub poszczególnych elementów pracy doktorskiej, w dyskusji z przedstawicielami innych środowisk i dyscyplin naukowych; – poszukuje odniesień do swoich badań naukowych w innych dyscyplinach naukowych. 	Metody charakterystyczne dla konwersatorium (zwłaszcza dyskusja na podstawie lektur), wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych), warsztatów (analiza orzecznictwa) i seminarium dyplomowego na poziomie doktoranckim. Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).

Demokracja a wspólnota	konwersatorium, wykład, seminarium	Doktorant_ka: <ul style="list-style-type: none"> – ma pogłębioną wiedzę na temat roli władzy sądowniczej w europejskiej przestrzeni prawnej; – ma szczegółową wiedzę na temat prawnych aspektów aktualnych kryzysów uchodźczych i migracyjnych w Polsce i Europie; – orientuje się w dyskusjach dotyczących napięć między rządami prawa a rządami ludu oraz roli populizmu we współczesnych demokracjach. 	Metody charakterystyczne dla konwersatorium i seminarium (zwłaszcza dyskusja na podstawie lektur) oraz wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).
Wprowadzenie do zajęć terenowych w Rzymie	konwersatorium, wykład	Doktorant_ka: <ul style="list-style-type: none"> – ma podstawową orientację w topografii Rzymu, zwłaszcza w odniesieniu do miejsc związanych z instytucjami władzy; – potrafi szczegółowo określić rolę architektury i urbanistyki w procesie legitymizacji władzy; – docenia rolę przeżyć estetycznych w kształtowaniu poglądów ideowo-politycznych. 	Metody charakterystyczne dla konwersatorium (m.in. dyskusja na podstawie lektur) oraz wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).
Wprowadzenie do topografii Rzymu	zajęcia terenowe	Doktorant_ka: <ul style="list-style-type: none"> – doskonali orientację w topografii Rzymu, zwłaszcza w odniesieniu do miejsc związanych z instytucjami władzy; – posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą historii miasta i jego związków z dziejami państwa. 	Zajęcia terenowe, polegające na prezentacji informacji na temat wybranych miejsc związanych z władzą, odnoszeniu ich do szczegółowych zagadnień analizowanych w ramach szkoły oraz stawianiu pytań lub inspirowaniu dyskusji w tym zakresie, a także

			<p>analizie symboliki wykorzystywanej w architekturze instytucjonalnej.</p> <p>Możliwość przedstawienia przez doktoranta kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).</p>
<p>Wymiary demokracji: międzynarodowy, unijny, krajowy, lokalny</p>	<p>konwersatorium, wykład</p>	<p>Doktorant/Doktorantka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma szczegółową wiedzę na temat tradycyjnych i współczesnych koncepcji demokracji, identyfikuje elementy sporne i dyskusyjne w tym zakresie, weryfikuje kształt teoretyczny tych koncepcji poprzez obserwację praktyki ustrojowej; – rozumie złożoność współczesnych systemów prawno-politycznych, wynikającą z procesów integracji europejskiej, a także kontrowersje społeczne z tym związane; – analizuje problemy samorządu terytorialnego w Polsce i we Włoszech, w szczególności z punktu widzenia zasady jego niezależności; – analizuje wpływ, jaki demokracja na poziomie lokalnym wywiera na całokształt państwowego systemu ustrojowego, jego legitymizację i szansę przetrwania. 	<p>Metody charakterystyczne dla konwersatorium (zwłaszcza dyskusja na podstawie lektur) i wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych).</p> <p>Możliwość przedstawienia przez doktoranta kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).</p>
<p><i>Fides et ratio.</i> Demokracja a sztuka i religia</p>	<p>warsztaty muzealne, zajęcia terenowe</p>	<p>Doktorant/Doktorantka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – weryfikuje tezę o nierozzerwalnym związku między sztuką a demokracją, przejawiającą się w tożsamości wyzwolającej siły sztuki i wolnościowej funkcji demokracji; – analizuje rolę przeżyć estetycznych w kształtowaniu poglądów ideowo-politycznych; 	<p>Warsztaty muzealne – oprowadzanie po zbiorach muzealnych przez przewodnika, skoncentrowane na tematyce władzy i jej legitymizacji, wspólna analiza zasobów muzealnych.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje elementy religijne w systemie demokratycznym i weryfikuje tezę o demokracji jako religii świeckiej; – potrafi określić elementy antydemokratyczne i demokratyczne w systemie ustrojowym Watykanu i kościoła katolickiego. 	<p>Zajęcia terenowe w formie opisanej wcześniej.</p> <p>Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).</p>
Prawo i polityka. Rzym starożytny	warsztaty muzealne, zajęcia terenowe	<p>Doktorant/Doktorantka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma szczegółową orientację w topografii Rzymu, zwłaszcza w odniesieniu do miejsc związanych z instytucjami władzy i w zakresie historii społeczno-politycznej miasta; – szczegółowo opisuje związki między władzą a architekturą i urbanistyką, ich ciągłość i zmienność na przestrzeni czasu. 	<p>Warsztaty muzealne i zajęcia terenowe w formach opisanych wcześniej.</p> <p>Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).</p>
Podział, równowaga i współdziałanie władz	wykład, konwersatorium, zajęcia terenowe	<p>Doktorant/Doktorantka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje różnicowanie i złożoność współczesnych kultur prawnych i systemów konstytucyjnych; – dostrzega migrację określonych idei prawnych i konstytucyjnych; – identyfikuje przyczyny i konsekwencje rozbieżności między teorią a praktyką działania instytucji publicznych; – zna podstawowe metody i techniki interpretacji konstytucji oraz problemy i dylematy z tym związane; – dysponuje podstawową wiedzą na temat genezy i rozwoju włoskiej demokracji oraz pogłębioną wiedzą na temat jej współczesnych wyzwań i zagrożeń; – formułuje własny pogląd dotyczący roli sędziów w kształtowaniu systemu prawnego, konfrontując sytuację polską i włoską. 	<p>Metody charakterystyczne dla konwersatorium (m.in. dyskusja na podstawie lektur) oraz wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych).</p> <p>Wizyta w Sądzie Konstytucyjnym – elementy wykładu, konwersatorium i zbliżone do zajęć terenowych.</p> <p>Zajęcia terenowe w formie opisanej wcześniej.</p> <p>Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).</p>

<p>Parlamentaryzm. Władza polityczna i rola nauki</p>	<p>konwersatorium, wykład</p>	<p>Doktorant/Doktorantka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzeżę związki między strukturą parlamentu a kształtem demokracji; – potrafi określić wpływ procesu wyborczego, w tym prawa wyborczego, na legitymację władzy; – potrafi omówić najważniejsze dylematy i problemy badawcze związane z zachowaniami wyborczymi Włochów; – potrafi określić wpływ, jaki na legitymizację władzy demokratycznej wywiera jej sproceduralizowanie; – weryfikuje tezy o roli nauki w pracy polityków. 	<p>Metody charakterystyczne dla konwersatorium (m.in. dyskusja na podstawie lektur). Wizyta w Izbie Deputowanych i w jej Bibliotece – elementy wykładu, konwersatorium i zbliżone do zajęć terenowych. Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).</p>
<p>Podsumowanie</p>	<p>seminarium</p>	<p>Doktorant/Doktorantka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – doskonali umiejętności interdyscyplinarnej analizy złożonych problemów związanych z państwem i prawem oraz dostrzeżę korzyści i zagrożenia z tym związane; – jest gotów do krytycznej oceny własnych planów naukowych oraz projektów badawczych, w tym założeń lub poszczególnych elementów pracy doktorskiej, w dyskusji z przedstawicielami innych środowisk i dyscyplin naukowych; – poszukuje odniesień do swoich badań naukowych w innych dyscyplinach naukowych. 	<p>Metody charakterystyczne dla seminarium dyplomowego na poziomie doktoranckim. Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).</p>

11. LITERATURA PRZEDMIOTU OBOWIĄZKOWA I DODATKOWA

Następujące artykuły lub fragmenty następujących książek (szczegółowe informacje w tym zakresie zostaną podane przed rozpoczęciem szkoły, na podstawie analizy profilu badawczego jej uczestników_czek; teksty zostaną udostępnione w postaci zdjęć lub skanów na Dysku Google):

I. Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu...

Literatura obowiązkowa:

- J. Hołówka: *Etyka w działaniu* (2001) – fragmenty.

Literatura dodatkowa:

- *Podróże królewicza Władysława Wazy do krajów Europy Zachodniej w latach 1624-1625*, opr. A. Przyboś (1977),
- A. Markiewicz: *Podróże edukacyjne w czasach Jana III Sobieskiego* (2011),
- J. Iwaszkiewicz: *Podróże do Włoch* (1977).

II. Państwo i naród włoski – przeszłość i teraźniejszość

Literatura obowiązkowa:

- Konstytucja Republiki Włoskiej z 1947 r. – fragmenty.

Literatura dodatkowa:

- N. Doe, *Law and Religion in Europe. A Comparative Introduction* (2011) – fragmenty.

III. Demokracja a wspólnota

Literatura obowiązkowa:

- *Informacja o działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz o stanie przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela w roku 2021*.

Literatura dodatkowa:

- Y. Mounk: *Lud kontra demokracja* (2019) – fragmenty,
- T.S. Allan: *The Sovereignty of Law* (2015) – fragmenty.

IV. Wprowadzenie do zajęć terenowych w Rzymie

Literatura obowiązkowa:

- A. Ziółkowski: *Historia powszechna. Starożytność. Część 1* (2009) – fragmenty.

Literatura dodatkowa:

- W.F. Murphy: *Constitutional Democracy* (2007) – fragmenty.

V. Wprowadzenie do topografii Rzymu

Literatura obowiązkowa:

- Konstytucja Republiki Rzymskiej (1849).

VI. Wymiary demokracji: międzynarodowy, unijny, krajowy, lokalny

Literatura obowiązkowa:

- P. Sarnecki: *Ustroje konstytucyjne państw współczesnych* (2019), rozdz. *Włochy*,
- Z. Witkowski: *Konstytucja Republiki Włoskiej z 1947 r. (w sześćdziesiątą rocznicę jej uchwalenia)*, „Przegląd Sejmowy” 2007, nr 6 (83).

Literatura dodatkowa:

- Statut Miasta Stołecznego Rzymu z 2013 r. z późn. zm. – rozdz. I *Zasady podstawowe* (wersja angielska lub włoska).

VII. Fides et ratio. Demokracja a sztuka i religia

Literatura obowiązkowa:

- W.F. Murphy: *Constitutional Democracy* (2007) – fragmenty,
- *Ustawa Zasadnicza Państwa Miasto Watykan oraz inne akty ustrojowe*, wstęp, wybór i tłumaczenie F. Longchamps de Brier i M. Zubik (2008).

Literatura dodatkowa:

- Konstytucja Apostolska *Universi Dominici Gregis* o wakacie Stolicy Apostolskiej i wyborze biskupa rzymskiego z 1996 r.,
- O. Kwapis: *Do Rzymu! Sztuka i wielkie jubileusze (1300-1575)* (2014).

VIII. Prawo i polityka. Rzym starożytny

Literatura obowiązkowa:

- A. Ziółkowski: *Historia powszechna. Starożytność. Część 1* (2009) – fragmenty.

IX. Podział, równowaga i współdziałanie władz

Literatura obowiązkowa:

- Konstytucja Republiki Włoskiej z 1947 r. – fragmenty.

- G. Scaccia: *Prezydent Republiki w systemie uprawnień konstytucyjnych państwa*, [w:] *Institucja Prezydenta w Polsce i we Włoszech*, red. J. Kielin-Maziarz, J. Wawrzyniak (2014).

Literatura dodatkowa:

- S. Bartole: *Ciągłość i zmiany Konstytucji Republiki Włoskiej*, „Przegląd Sejmowy” 2007, nr 6 (83).

X. Parlamentaryzm. Władza polityczna i rola nauki

Literatura obowiązkowa:

- Konstytucja Republiki Włoskiej z 1947 r. – fragmenty.
- J. Wawrzyniak: *Reformy instytucjonalne we Włoszech*, „Przegląd Sejmowy” 2007, nr 6 (83).

Literatura dodatkowa:

- International Federation of Library Associations and Institutions: *Guidelines for Parliamentary Libraries* (2022).

12. METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA SZKOŁY LETNIEJ *(w tym sposób przeprowadzenia bilansu kompetencji)*

Metody weryfikacji efektów kształcenia:

- ocena aktywności,
- ocena pracy pisemnej lub referatu na zajęciach,
- ocena dokonywana w ramach indywidualnych konsultacji.

Warunki ukończenia szkoły – zgodnie z Regulaminem.

Podstawą oceny rozwoju kompetencji uczestników/uczestniczek będzie ich aktywność w czasie zajęć, wygłoszenie w ramach zajęć referatu lub przygotowanie pracy pisemnej (w obu przypadkach na temat uzgodniony z prowadzącym). Dodatkowo taką rolę będą mogły pełnić indywidualne konsultacje z prowadzącymi.

Pomocna w ocenie rozwoju kompetencji uczestników/uczestniczek będzie analiza wyników wypełnionych przez nich ankiet oceniających szkołę i zajęcia oraz zawarte tam ich odczucia dotyczące wpływu udziału w szkole na ich rozwój badawczy.

13. SYLWETKA KANDYDATA/KOMPETENCJE WYMAGANE NA STARCIE *(do kogo szkoła jest adresowana, jakich kompetencji oczekuje się od kandydatów)*

Szkoła jest adresowana do **doktorantów/doktorantek Uniwersytetu Warszawskiego** ze wszystkich lat studiów lub kształcenia, zarówno ze **studiów doktoranckich** (stacjonarnych lub niestacjonarnych), jak i ze **szkół doktorskich**, prowadzących badania w szczególności w obszarach nauk humanistycznych i społecznych, którzy:

- w przypadku prawników – chcą poszerzyć wiedzę prawniczą o wybrane zagadnienia politycznego, społecznego, historycznego i kulturowego funkcjonowania prawa;
- w przypadku przedstawicieli innych dyscyplin – chcą poszerzyć wiedzę o wybrane zagadnienia z zakresu prawa publicznego, zwłaszcza konstytucyjnego, oraz ustrojoznawstwa;
- chcą przedyskutować swoje projekty badawcze, w tym założenia lub poszczególne elementy swoich prac doktorskich, z przedstawicielami innych środowisk i dyscyplin naukowych;
- chcą wzbogacić swój warsztat badawczy o nowe metody i narzędzia, prawnicze lub właściwe innym dyscyplinom społecznym i humanistycznym.

Od kandydatów/kandydatek oczekuje się zainteresowania problematyką demokracji i najważniejszymi procesami społeczno-politycznymi zachodzącymi obecnie w Europie, podstawowej orientacji w tym obszarze, a także zdolności do refleksji interdyscyplinarnej.

14. SZCZEGÓŁOWE ZASADY I SPOSÓB PRZEPROWADZENIA REKRUTACJI (w tym wymagane dokumenty)

Zgodnie z Regulaminem.

15. WARUNKI UKOŃCZENIA SZKOŁY LETNIEJ I UZYSKANIA DYPLOMU

Szkoła kończy się zaliczeniem na ocenę.

Warunki ukończenia szkoły i uzyskania dyplomu – zgodnie z Regulaminem.

16. WYKAZ NAUCZYCIELI AKADEMICKICH PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA WRAZ ZE WSKAZANIEM KOMPETENCJI NAUKOWO-DYDAKTYCZNYCH

prof. UW dr hab. Wojciech Brzozowski

Wydział Prawa i Administracji UW

Specjalista w zakresie prawa konstytucyjnego i prawa wyznaniowego. Poza prawem ukończył także studia politologiczne w Instytucie Nauk Politycznych UW (2005). Laureat I nagrody w XLV Ogólnopolskim Konkursie „Państwa i Prawa” na najlepsze prace doktorskie z dziedziny nauk prawnych (2010). W przeszłości m.in. pracownik Biura Analiz Sejmowych oraz sekretarz redakcji „Państwa i Prawa”. Obecnie kierownik Zakładu Prawa Wyznaniowego WPiA UW. Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego, członek International Consortium for Law and Religious Studies oraz International Society of Public Law, a także Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk kadencji 2020–2023. Autor kilkudziesięciu publikacji z zakresu prawa wyznaniowego, prawa konstytucyjnego i praw człowieka.

prof. dr hab. Jacek Hołówka

prof. em. Uniwersytetu Warszawskiego

Filozof, etyk, specjalizujący się w filozofii analitycznej, historii filozofii, filozofii moralnej, filozofii polityki, filozofii prawa, bioetyce i socjologii medycyny. Autor licznych książek i artykułów naukowych, a także przekładów dzieł filozoficznych z języka angielskiego. Prodziekan Wydziału Filozofii i Socjologii UW (1985–1988), Prorektor UW do spraw Współpracy Zagranicznej (1993–1996), kierownik Zakładu Filozofii Analitycznej Instytutu Filozofii WFiS UW (1995–2014), członek Komitetu Nauk Filozoficznych PAN, Komitetu Etyki w Nauce PAN oraz Collegium Invisibile. Wieloletni redaktor naczelny „Przeglądu Filozoficznego”. Wykładał na Indiana University (Bloomington), Uniwersytecie Europejskim Viadrina (Frankfurt nad Odrą), Notre Dame University (Indiana), warszawskiej Akademii Medycznej. Jeden z najbardziej cenionych współczesnych popularyzatorów myśli filozoficznej.

dr hab. Władysław Kulesza

Wydział Prawa i Administracji UW

Doktor habilitowany nauk prawnych, specjalista w zakresie historii doktryn politycznych i prawnych.

dr Hanna Machińska

Wydział Prawa i Administracji UW

Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich

Prawniczka i działaczka społeczna w obszarze wdrażania europejskich standardów prawnych do prawa polskiego, zaangażowana w walkę z dyskryminacją, ksenofobią i nietolerancją. Autorka wielu publikacji dotyczących ochrony praw człowieka. Od września 2017 r. Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich.

W latach 2002–2010 pełniła funkcję dyrektora Biura Informacji Rady Europy, a od 2011 r. do 2017 r. dyrektorki Biura Rady Europy. Była też ekspertką w Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej (2002–2004), członkinią Rady ds. Edukacji Europejskiej przy Ministrze Edukacji (2003), ekspertką w Komitecie Doradczym ds. Prawa Europejskiego przy Ministrze Sprawiedliwości (2008–2010), członkinią Doradczego Komitetu Prawnego przy Ministrze Spraw Zagranicznych (2011–2016). W latach 1991–2017 organizowała szkolenia sędziów i prokuratorów dotyczące stosowania Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a w latach 2000–2006 polsko-holenderskie studia podyplomowe dla administracji publicznej w zakresie prawa europejskiego. Odbyla staże w Komisji Europejskiej, Instytucie Prawa Porównawczego w Lozannie, na Uniwersytecie w Maastricht i Aarhus oraz we Florencji. Została odznaczona m.in. przez Rzecznika Praw Obywatelskich, Ministra Spraw Zagranicznych, Ministra Edukacji, Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej, Sekretarza Generalnego Rady Europy oraz Prezydenta Austrii. W 2022 r. otrzymała tytuł doktora *honoris causa* Wydziału Prawa Uniwersytetu w Zurychu.

(biogram w znacznej mierze za <https://bip.brpo.gov.pl/pl/osoba/dr-hanna-machinska>, dostęp 24.10.2022 r.)

dr Beata Marczevska

Wydział Prawa i Administracji UW

Specjalistka z zakresu prawa ustrojowego, prawa i postępowania administracyjnego, samorządu terytorialnego, polityk Unii Europejskiej, zarządzania publicznego, reformowania administracji publicznej. Członkini naukowych zespołów badawczych w projektach krajowych i zagranicznych, w tym w ramach współpracy bilateralnej *Polonium*. Współpracuje z Biurem Funduszy Europejskich i Polityki Rozwoju Urzędu M. St. Warszawy, jest członkinią sieci badawczej OLA.

prof. Cesare Pinelli

Uniwersytet Rzymski „La Sapienza”
przedstawiciel Włoch w Komisji Weneckiej

Profesor prawa konstytucyjnego w Szkole Prawa na Uniwersytecie Rzymskim „La Sapienza”. Jeden z najwybitniejszych włoskich konstytucjonalistów. Przedstawiciel Włoch (*substitute member*) w Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisji Weneckiej). W przeszłości członek Komisji Reform Instytucjonalnych (2013) i licznych innych komisji rządowych, członek zarządu Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Konstytucyjnego (IACL) (2004–2010), asystent Prezesa Sądu Konstytucyjnego Antonio Baldassarrego (1986–1990). Redaktor naczelny czasopisma „Diritto pubblico” („Prawo publiczne”). Prezydent Fondazione Modigliani, zajmującej się ochroną i promocją twórczości Amadeo Modiglianiego. Autor licznych publikacji po włosku, angielsku, francusku, hiszpańsku, portugalsku i niemiecku.

prof. UW dr hab. Ryszard Piotrowski

Wydział Prawa i Administracji UW

Profesor UW, doktor habilitowany nauk prawnych. W przeszłości współpracownik redakcji „Państwa i Prawa”, pracownik Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu, współpracownik Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego. Prowadził badania i wygłaszał wykłady na uniwersytetach we Włoszech i w USA; stypendysta Consiglio Nazionale delle Ricerche, włoskiego Senatu i American Council of Learned Societies. Jego praca doktorska uzyskała pierwszą, a habilitacyjna drugą nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie „Państwa i Prawa”. Autor ponad 200 publikacji naukowych, przeszło 220 referatów na konferencjach krajowych i międzynarodowych, prawie 200 ekspertyz. W 2017 r., w I edycji konkursu dziennika „Rzeczpospolita” pod nazwą *Prawnik roku*, uzyskał wyróżnienie w kategorii „prawnik-edukator” za „mądre, niekoniunkturalne tłumaczenie kwestii ustrojowo-konstytucyjnych, z zachowaniem dystansu do bieżących sporów politycznych”. Na UW od wielu lat prowadzi wykład z prawa konstytucyjnego, wykłady specjalizacyjne dotyczące konstytucyjnych granic wolności jednostki i systemu rządów RP, a także seminaria magisterskie i doktoranckie z zakresu polskiego i porównawczego prawa konstytucyjnego.

Był współautorem i koordynatorem (wraz z mgr. R. Smoleniem), a także jednym z głównych wykładowców **organizowanej przez WPiA UW w ramach programu ZIP UW doktoranckiej szkoły letniej *Sędziowie, konstytucja i demokracja w państwie współczesnym***, która odbyła się w czerwcu 2019 r. Pod względem merytorycznym szkoła została oceniona przez jej uczestników (w anonimowych ankietach) na 10 w 10-punktowej skali; tak samo oceniono ją pod względem organizacyjnym.

dr Piotr Podemski

Instytut Komunikacji Specjalistycznej i Interkulturowej, Wydział Lingwistyki Stosowanej UW

Historyk i filolog, italianista. Adiunkt na WLS UW, ekspert ds. dydaktyki w językach obcych i mobilności akademickiej. Stypendysta m.in. Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta i Europejskiego Instytutu Uniwersyteckiego we Florencji, autor publikacji na temat historii i współczesnego życia publicznego Włoch oraz Stanów Zjednoczonych. Zajmuje się także problematyką szkolnej edukacji historycznej, m.in. jako nauczyciel i egzaminator w programie Matury Międzynarodowej, ekspert Rady Europy, Domu Europy w Paryżu, Kancelarii Prezydenta RP, Instytutu Badań Edukacyjnych, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Wykładowca wizytujący uczelni amerykańskich, brytyjskich i włoskich. Ceniony komentator spraw włoskich w polskich mediach.

(biogram w znacznej mierze za https://ptde.dkonto.pl/pl/prelegenci/piotr_podemski, dostęp 24.10.2022 r.)

prof. Gino Scaccia

Uniwersytet Luiss Guido Carli w Rzymie

Konstytucjonalista z Uniwersytetu Luiss Guido Carli w Rzymie, absolwent Uniwersytetu Florenckiego, związany także z Uniwersytetem w Teramo. Prowadził badania w Niemczech, Austrii, Stanach Zjednoczonych, Szkocji, Węgrzech, Francji i Polsce (m.in. na Uniwersytetach Yale, Monachijskim, Humboldtów, Sorbońskim, a także na Uniwersytecie Warszawskim i w Akademii Leona Koźmińskiego). Wieloletni współpracownik włoskiego Trybunału Konstytucyjnego. Prawnik kasacyjny, kierował jedną z izb mediacyjno-arbitrażowych. W ostatnim czasie szef gabinetu ministra infrastruktury i transportu i jeden z dyrektorów w tym ministerstwie.

mgr Rafał Smoleń

Wydział Prawa i Administracji UW

Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii UW

Doktorant w Katedrze Prawa Konstytucyjnego WPiA UW, redaktor na WDIB UW.

Koordynator szkoły – wraz z prof. Ryszardem Piotrowskim.

Szczegółowe informacje: <http://konstytucja.wpia.uw.edu.pl/mgr-rafal-smolen>

Wraz z prof. R. Piotrowskim był również współautorem i koordynatorem, a także jednym z wykładowców **organizowanej przez WPiA UW w ramach programu ZIP UW doktorskiej szkoły letniej *Sędziowie, konstytucja i demokracja w państwie współczesnym***,

która odbyła się w czerwcu 2019 r. Organizacja szkoły została oceniona przez jej uczestników_czki (w ramach anonimowych ankiet) na 10 w 10-punktowej skali; tak samo oceniono szkołę pod względem merytorycznym.

prof. dr hab. Wojciech Tygielski

Instytut Historii Sztuki, Wydział Nauk o Kulturze i Sztuce UW

Historyk czasów nowożytnych, zajmuje się historią społeczną Polski i Europy w XVI i XVII w., kontaktami polsko-włoskimi, podróżami w okresie nowożytnym i dziejami dyplomacji; autor licznych publikacji, wydawca i tłumacz tekstów źródłowych z tego zakresu. W przeszłości dyrektor Instytutu Polskiego w Rzymie oraz radca tamtejszej Ambasady RP (1993–1995), prodziekan Wydziału Historycznego UW ds. ogólnych (1999–2002) i prorektor UW ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą (2002–2008). Przewodniczący Zespołu Rektorskiego ds. serii wydawniczej „Monumenta Universitatis Varsoviensis”, członek redakcji rocznika „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”, członek Rady Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, Rady Narodowego Centrum Nauki, Rady Muzeum Historii Polski. Był stypendystą State University of New York, Istituto Luigi Sturzo, Università di Napoli, Saint Lawrence University (USA), a także Fundacji Lanckorońskich z Brzezia (kwerendy w Archiwum i Bibliotece Watykańskiej). Doświadczenia dydaktyczne w zakresie historii nowożytnej Polski i powszechnej, metodologii badań historycznych oraz statystyki i demografii, a także zagadnień integracji europejskiej zdobywał w Instytucie Historycznym i Centrum Europejskim UW oraz w Akademii Teatralnej w Warszawie. Wykładał też gościnnie na uniwersytetach w Rzymie, Mediolanie, Bari, Neapolu, Augsburgu, Giessen, Monachium, Saarbrücken, Visby, Helsinkach i Ottawie.

prof. UW dr hab. Mirosław Wyrzykowski

prof. em. Uniwersytetu Warszawskiego

sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku

Professor emeritus WPiA UW, sędzia Trybunału Konstytucyjnego od 2001 do 2010 r. Jeden z autorów Konstytucji RP z 1997 r. W latach 1988–1990 kierował Departamentem Konstytucyjnych Wolności i Praw w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich. Członek Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów (1990–1993 i 1996–2001), dyrektor Centrum Konstytucjonalizmu i Kultury Prawnej Instytutu Spraw Publicznych (1996–2001), Dziekan WPiA UW (1999–2001), członek, a następnie przewodniczący (2011–2014) Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk. Specjalizuje się w prawie konstytucyjnym, prawach człowieka i prawie administracyjnym.

17. SPOSÓB PRZEPROWADZENIA EWALUACJI ZAJĘĆ I CAŁEGO PROGRAMU SZKOŁY LETNIEJ.

Po zakończeniu zajęć uczestnicy/uczestniczki wypełnią (anonimowo) internetową ankietę dotyczącą szkoły, zawierającą pytania dotyczące jej programu, przebiegu i organizacji, a także jej (spodziewanego) wpływu na ich rozwój badawczy.

18. W ZAŁĄCZNIKU – wykaz materiałów przekazywanych doktorantom/doktorantkom podczas zajęć wraz z ich kopią.

Zob. pkt 11 – literatura przedmiotu obowiązkowa i dodatkowa.